

## Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1919 kl. 5 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion angående ändring i visst hänseende av de vid förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen m. m.*

(2:a avd.)

*Närvarande:* herrar Källman, Röing, Ollas A. Ericsson, Wijk, Boman, Vennersten, Månsson i Hagaström, Jonsson i Hökhult, Rune, Holmström, Olsson i Kullenbergs-  
torp, Bergman, Jespersion, Johannes Åkesson, Neess, Örne, Broman, Öhngren och Viklund  
i Oviken.

Till bevillningsutskottet har hänvisats en i första kammaren av herr *Vasseur* väckt motion, nr 59, vari yrkas, att riksdagen måtte besluta, dels att sista stycket av punkt 3:o i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall erhålla följande lydelse, i stället för den av 1918 års lagtima riksdag beslutade:

Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning och som icke är här i riket skattskyldig för inkomst, som han på grund av sina berörda förbindelser med företaget kan hava berett sig, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, och har i följd härav inkomsten av företaget blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits;

*Bihang till riksdagens protokoll 1919. 7 saml. 8 häft. (Nr 9).*

*dels* att till lämplig paragraf i samma förordning måtte fogas ett tilllägg av följande innehåll:

Anser kommun eller municipalsamhälle, att näringsidkare inom dess område till någon i annan svensk kommun hemmahörande, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, så att i följd därav inkomsten av företaget blivit lägre än den eljest skolat bliva, må kommunen eller municipalsamhället genom besvär till kammarrätten senast före utgången av det år, taxeringen skedde, påfordra, att skälig del av den i den andra kommunen taxerade skattskyldiges inkomst i stället må beskattas i den klagande kommunen eller municipalsamhället;

*dels ock* att motsvarande bestämmelser måtte införas i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

I motionen yrkas tillika, att, därest riksdagen ej kunde bifalla ovanstående hemställan, riksdagen måtte besluta, att här berörda, av lagtima riksdagen 1918 antagna bestämmelser måtte helt och hållet upphävas.

Beträffande motiveringen härför får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottet.*

Förarbetena till ifrågavarande stadgande utvisa, hurusom syftet med detsamma ursprungligen varit att indirekt i skatteväg träffa utländska intressenter i svenskt företag, vars prissättning till förmån för berörda intressenter avsiktligt ordnades så, att det svenska företagets vinst kunde redovisas lägre än gällande marknadspris bort föränleda.

Sedermera blev i propositionen nr 283 till förra årets lagtima riksdag stadgandet utsträckt att avse »alla fall, där näringsidkare genom åtgärder av angivet slag åstadkommit, att inkomsten av hans rörelse blivit mindre än vederbort». Såsom exempel anfördes det ej ovanliga fall, att näringsidkare inom en viss bransch bildat ett aktiebolag för anskaffande av någon sorts vara eller för försäljning av delägarnas produkter. Det låge då nära till hands, att delägarna, för att undgå den dubbelbeskatt-

ning, som ägde rum i fråga om aktiebolags utdelade vinst, enades om sådana pris mellan dem, å ena sidan, och det gemensamma bolaget, å andra

sidan, att det sistnämndas rörelse lämnade ringa eller ingen vinst. Liknande avtal kunde även tänkas i ändamål att nedbringa kommunalutskylderna för affärsverksamhet, som dreves i kommun med höga skatter.

Varken Kungl. Maj:t eller riksdagen, som i huvudsak antog Kungl. Maj:ts förslag, synas i denna sak hava haft någon tanke på de kooperativa företagen, och har anledningen därtill givetvis varit, att på det kooperativa området, i vad det omfattar de mera allmännyttiga företagen, hittills icke yppats några osunda företeelser av hithörande art. Det förefaller därför som motionärens farhågor för de kooperativa företagens räkning skulle vara förhastade.

Att a priori undantaga Kooperationen såsom sådan från varje tillämpning av ifrågavarande stadgande, vore säkerligen icke lämpligt. Det kunde formligen inbjudas till att under kooperativ förklädning bedriva de manipulationer, som lagstiftaren med stadgandet velat förhindra, och naturligtvis är det ej uteslutet, att jämväl ett verkligt kooperativt företag kunde vid sin prispolitik låta leda sig av här omhandlade illojala bevekelsegrunder. För övrigt torde det kunna antagas, att taxeringsmyndigheterna i praktiken komma att framgå med all försiktighet och göra bruk av stadgandet endast vid verkliga missförhållanden.

Försåvitt frågan berör den kommunala beskattningen, läser den också bliva föremål för undersökning i samband med den förestående allmänna reformen på detta område.

Till det ovanstående må slutligen fogas den erinran, att ifrågavarande stadgande träder i kraft först nästa år och således icke hunnit bliva på något sätt prövat i tillämpningen. Ej heller har i ärendet eljest åberopats tillkomsten av några nya på frågans bedömande inverkan omständigheter. Ett bifall till vare sig det ena eller andra alternativet i motionärens förslag skulle därför vara stridande mot vedertagen lagstiftningspraxis. Av nu berörda anledning har utskottet icke i vidare mån, än ovan skett, ingått i någon saklig prövning av motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Vasseurs förevarande motion, I:59, icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 februari 1919.

På bevillningsutskottets vägnar:

G. W. KÄLLMAN.

---

## Reservationer:

av herr *Månsson* i Hagaström;

av herr *Örne*, som anförde:

Motionären bestrider på intet sätt, att de av 1918 års lagtima riksdag antagna bestämmelser, mot vilka han vänder sig, äro till sitt *syfte* fullt riktiga. Det synes även mig vara ett svårt missförhållande, *såväl* att utländska affärsföretags dotterbolag genom sin prispolitik kunna undandraga sig all skatt för här i riket bedriven verksamhet, *som även* att inom skilda svenska kommuner verksamma affärsföretag, vilka tillhöra samma intressegrupp, ha möjlighet att genom sin inbördes varuomsättning göra det på gruppens samtliga företag uppkomna nettot beskattningsbart inom blott den eller de kommuner, som ha den lägsta kommunala uttaxeringen. Däremot finner jag i likhet med motionären, att ifrågavarande bestämmelser fingo en så olycklig utformning, att omedelbar ändring i den riktning, motionären föreslagit, är fullt påkallad.

Först och främst äro bestämmelserna ifråga så allmänt formulerade, att de kunna tillämpas gentemot former av intressegemenskap, mot vilkas tillvaro ingen som helst invändning kan göras. Samtidens hela ekonomiska liv karaktäriseras av vad som populärt brukar betecknas som »kampen mot överflödiga mellanhänder» och som i realiteten innebär, att flera olika stadier i produktionen eller avsättningen av varor bringas under gemensam ledning. Motionären har särskilt fäst sig vid ett specialfall av denna tendens i det ekonomiska livet, nämligen kooperationen. Men det synes mig icke finnas den ringaste anledning att på annat sätt bedöma exempelvis minuthandlarnas samverkan i A.-B. Förenade köpmän eller den planerade bokimportcentralen eller exportindustriernas upprättande av företag i syfte att tillförsäkra sig riklig och billig tillgång på råvaror, förutsatt att dylika strävanden ej ha monopolistisk karaktär. Det är därtill min övertygelse, att dessa strävanden redan visat sig vara i det stora hela fördelaktiga ur statsfinansiell synpunkt och komma att bli det i ännu högre grad i framtiden.

Vidare drabba de berörda bestämmelserna i hög grad ojämnt, då de endast beröra vissa former av integration. Äger sålunda ett företag aktiemajoriteten i ett annat, eller ha de samma styrelseledamöter, så äro båda

enligt bestämmelserna underkastade taxeringsmyndigheternas gottfinnande, men om huvudföretaget helt övertager dotterföretagets verksamhet, så gälla vanliga taxeringsregler.

Slutligen bör det tilläggas, att bestämmelserna i fråga kunna giva anledning till den mest upprörande orättvisa i beskattningshänseende, då ett — kanske på de lösaste grunder fotat — beslut av taxeringsmyndigheterna att ålägga dotterföretaget, respektive moderföretaget, en tyngande beskattning, icke medför rätt till motsvarande minskning av beskattningen för det företag, som förmenas hava ökat sin inkomst på det andras bekostnad. Såsom motionären framhåller kan det mycket väl hända, att båda företagen samtidigt få sin taxering höjd, ehuru enligt sakens natur endast det ena kan hava dragit fördel i skattehänseende av sådan prispolitik, som den här ifrågavarande.

Det synes mig, att den av motionären föreslagna utvägen, som på samma gång skulle avlägsna de missförhållanden, varemot riksdagsbeslutet 1918 vände sig, och de orimligheter, vartill detta besluts oförändrade bibehållande torde leda, är framkomlig och i alla avseenden tilltalande. Enligt min mening borde utskottet för den skull hava föreslagit bifall till motionens första alternativ. För min del uppskattar jag tillfullo de hänsyn till vedertagen praxis, som utskottet anför till förmån för sitt yrkande, men vågar likväl anse det bättre, att riksdagen ändrar en lag, som befunnits bristfällig, redan innan den trätt i kraft, än att den följer en sakligt icke motiverad praxis.

Den av motionären föreslagna bestämmelsen angående inländska företag torde kunna placeras omedelbart efter bestämmelsen om de utländska företagen, men bör kompletteras med ett åläggande för Kammarrätten att giva vederbörande skattskyldig rätt att inom två månader inkomma med erinringar och förklaringar.

På grund av vad jag sålunda anført, får jag hemställa,

att riksdagen med anledning av herr Vasseurs motion, I: 59, måtte med ändring av 1918 års lagtima riksdags beslut i frågan besluta, att punkt 3:o i de vid förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande lydelse:

3:o Övriga inkomster av arbete.

Härunder upptagas:

— — — — jordbruk eller skogsbruk.

Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning och som icke är här i riket skattskyldig för inkomst, som han på grund av sina berörda förbindelser med företaget kan hava berett sig, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, och har i följd härav inkomsten av företaget blivit lägre, än den eljest skolat bliva, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest sådana åtgärder icke vidtagits.

Anser kommun eller municipalsamhälle, att näringsidkare inom dess område till någon i annan svensk kommun hemmahörande, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder, så att i följd därav inkomsten av företaget blivit lägre än den eljest skolat bliva, må kommunen eller municipalsamhället genom besvär till kammarrätten senast före utgången av det år, taxeringen skedde, påfordra, att skälig del av den i den andra kommunen taxerade skattskyldiges inkomst i stället må beskattas i den klagande kommunen eller municipalsamhället. Det åligger kammarrätten att giva skattskyldig, som av bifall till besvären skulle beröras, del därav med föreläggande att inom 60 dagar efter delgivningen inkomma med erinringar och förklaringar, åtföljda av de räkenskapsutdrag och övriga handlingar, han till stöd för sin uppfattning vill åberopa;

samt att 3 § i de vid förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skall hava följande lydelse:

3 §.

Deklaration

— — — — — det löpande året.

Har näringsidkare till någon — — — — vill åberopa (= ovanstående tillägg).